

Kokemuksia OIVA- ohjaajakoulutuksesta 2011-2012

Esitys Kehitysvammaliiton Tikoteekin OIVALLA
vuorovaikutukseen –hankkeen loppuseminaarissa 9.10.2012

Irja Skogström, OIVA-ohjaaja

Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen
kuntayhtymä, Honkalampi-keskus, kehitysvammaneuvo

Honkalampi-keskus lyhyesti

- Kehitysvammaisten erityishuollon palveluja kuntayhtymän jäsenkunnille
 - Kehitysvammanneuvolan palvelut, kuntoutusohjaus
 - Osastohoidot ja kuntoutusjaksot
 - Asumis- ja päivätoimintapalvelut
 - Vaikeavammaisten lasten ja nuorten opetus
 - Perhehoito
 - Kotiin annettava erityishoito
 - Leirit, kurssit sekä koulutus ja konsultaatiot
- Tavoitteena on mahdollistaa vammaisen henkilön hyvä ja tasavertainen elämä
- Asiakkaita n. 1500, henkilökuntaa n. 240

Miksi OIVA- ohjaajakoulutukseen?

- OIVA-työskentely aloitettu Honkalammella v. 2005 OIVA-hankkeen myötä
 - Metsälä (haastava käyttäytyminen, autismi)
 - Pihkarinne (vaikea kehitysvamma, nuoret ja aikuiset)
 - Kaunotar-Kulkuri (liikuntavamma, ikääntyvät)
- työntekijävaihdokset
- OIVA –toimintamallin ylläpitämiseen ja levittämiseen tarvittiin tukea -> 2011-12 OIVA-ohjaajakoulutukseen 2 työntekijää

Miksi OIVA- ohjaajakoulutukseen?

- OIVA todettu hyväksi tavaksi vahvistaa työyhteisöissä vuorovaikutusasioita – ammatillinen uteliaisuus; mitä/miten/miksi?
- Uusi, erilainen tapa tehdä työtä – mahdollisuus ja haaste
- Lähihenkilöiden ohjaamiseen ja yhteisölliseen työhön lisää ammattitaitoa ja uusia ajatuksia
- Videon käyttö työvälineenä

Kokemukset lähipäivistä

- Ajoitus ja sisällöt tukivat OIVA-prosessin ja ohjaustyön etenemistä
- Käytäntöpainotteisuus ja kokemusten jakaminen etusijalla – niille riittävästi aikaa
- Osaavat kouluttajat – myönteinen palaute ja mallioppiminen
- Ohjaajaopiskelijakollegoiden vertaistuki, avoin ja rehellinen ilmapiiri: jokainen omana itsenään kokemuksia jakaen
- Kokemuksellinen sisäistäminen – ohjaajaksi opetteleva käy läpi samaa prosessia vs. ryhmä kuin ryhmäläiset vs. asiakkaat

OIVA-ohjaajakoulutuksen vaikutus vuorovaikutustapaani ryhmäni kanssa

- Lähtökohtana onnistumiset, hyvän lisääminen -> uutta näkökulmaa omaan työhön
- Luottamus ryhmään ja ryhmän prosessiin -> ohjaajalla ei tarvitse olla valmiita vastauksia
- OIVA-koulutuksen ja työskentelyn selkeä rakenne -> mahdollista keskittyä vuorovaikutukseen ryhmän kanssa, ohjaajana kehittymiseen teko kerrallaan
- Tärkeitä ohjaajan tekoja: Aktiivinen kuuntelu ja keskustelun herättely, palautteen antaminen, ryhmäläisten tekemien oivallusten poimiminen ja "uudelleen tarjoileminen", ryhmän käytettävissä oleminen OIVA-ohjaajan roolissa
- Itsereflektiotaitojen kehittyminen, jatkuva uuden oppiminen – vuorovaikutuskokemusten tarkastelu eri näkökulmista kuvan kautta opettaa aina uutta, teoria yhdistyy käytäntöön

OIVA-vuorovaikutusmallin vaikutus ryhmäläisten vuorovaikutukseen

- Löytyi yhteiset käsitteet ja "kieli", jolla keskusteluissa päästiin konkreettisiin tekoihin
- Ryhmäläisten tietoisuus omasta roolista ja teoista vuorovaikutuskumppanina vahvistui
- Asiakkaiden kokonaisviestinnän havainnointi tarkentui, kohtaamisten merkityksiä pohdittiin asiakkaan kannalta
- Työssä jaksaminen koettiin paremmaksi
 - Oman työn tärkeysjärjestyksen (vrt. OIVA -tavoitteet) ja organisoimisen (vrt. OIVA -konkreettiset teot) pohtiminen vuorovaikutuksen mahdollistamiseksi
 - Onnistumisista lähtevä kehittäminen -> "osaan ja olen armollisempi itselleni" -> varmuus, rauhallisuus vuorovaikutuksessa -> asiakkaan turvallisuudentunne
 - Pienet asiat vuorovaikutuksessa näkyviksi -> "tämä kannattaa"
- OIVA-työskentelyn hedelmien jakaminen työyhteisössä (mm. työryhmän sisällä, opiskelijoita ohjattaessa)

”Nyt mie tiijän, että tää on tärkkee...”

OIVA-vuorovaikutusmallin vaikutukset yhteisön asiakkaille

- Vuorovaikutustilanteiden rauhoittaminen, yksilöllisten kohtaamisten lisääminen, epäselvien viestien tarkistaminen, rohkaisevien palautteiden antaminen, asiakkaan kommunikointikeinojen lisääntynyt käyttö
 - > turvallisuuden tunteen lisääntyminen
 - > kommunikointialoitteet huomataan paremmin, asiakkaat tulevat kuulluiksi johdonmukaisemmin
 - > asiakkaat kommunikoivat aloitteellisemmin ja rohkeammin, käyttävät myös AAC-keinojaan enemmän
- Useimmat asiakkaat kokivat videoitavana olemisen ja oman videon katselun erittäin positiivisena ("olen tärkeä!")

"OIVALLUSTEN AARREKARTTA"

Ryhmäläisen oivallus loppuhaastattelussa:

"Mietin, olisiko pitänyt lukea ja opiskellakin riiehen välillä... mutta kun on ääneen sanottu jokin oivallettu asia, se jää kuin aarrekartta mieleen tekemään työtään ja parhaimmillaan toteutuu."

Lisää viisautta havaintoja tekemällä ja jakamalla

To acquire knowledge, one must **study**;
but to **acquire wisdom**, one
must **observe**.

Marilyn vos Savant

OIVA Honkalammella nyt

- OIVA-verkoston jäsen, 2 OIVA-ohjaajaa, OIVA-vastuhenkilö
- Molemmilla ohjaajilla uudet ryhmät aloittelemassa prosessia – OIVA-kulttuuri vahvistuu ko. yhteisöissä
- "hyvä kello kauas kuuluu"... motivoituneista ryhmäläisistä positiivinen onnistumisten kierre
- n. 30 työntekijää osallistunut työskentelyyn (v. 2005-12)
- Keväällä OIVA-koulutusta yksiköiden kommunikaatiovastaaville ja esimiehille
- Kommunikaatiovastaavien tapaamisissa kerrotaan OIVA-kuulumisia

